

 ERNST & YOUNG

Kulturdepartementet
Analys av ekonomiska förutsättningar för att sända kommersiell lokalradio

4 april 2008

Innehåll

Avsnitt	Sida
1. Inledning	4
2. Marknadsöversikt	8
3. Metod	12
4. Beskrivning av aktörer	16
5. Sammanfattning av historisk lönsamhet och simulering av koncessionsavgifter	29
6. Kostnader för att sända eget material	33
7. Slutsats	35

Sammanfattning

En pågående statlig utredning, 2007 års utredning om kommersiell radio (Ku 2007:05), ska mynna ut i förslag till vilka villkor som bör gälla för den kommersiella lokalradion i framtiden. I samband med denna utredning har Ernst & Young haft i uppdrag att analysera de ekonomiska utfallen för ett antal tillståndshavare med målsättningen att förstå huruvida de generellt sett går med vinst eller förlust. Vidare har beräkningar genomförts i syfte att simulera företagsekonomiska effekter i ett scenario där omsättningen utgör grunden för koncessionsavgiften.

För syftet att förstå huruvida dagens aktörer på marknaden för privat lokalradio generellt går med vinst eller förlust har Ernst & Young dels analyserat de två nätverken MTG Radio och SBS Radio samt de fristående aktörerna Uppsala Musikradio och Planet 103,9 Södertälje. För att ytterligare utöka analysmaterialet har också två delverksamheter i de större nätverken analyserats separat.

Det kan konstateras att det är svårt att i detalj undersöka de ekonomiska förutsättningarna för att sända kommersiell lokalradio. De två stora nätverken, MTG Radio och SBS Radio, redovisar inte någon konsoliderad information rörande sina radioverksamheter. För fristående radioverksamheter finns det i allmänhet för bristfällig information för att kunna genomföra en grundlig analys. Vissa generella slutsatser kan dock dras utifrån den information som varit tillgänglig.

Generellt kan det konstateras att de ekonomiska förutsättningarna för att sända kommersiell lokalradio historiskt inte varit särskilt gynnsamma. Även om de underliggande marknadsförutsättningarna såsom lyssnarunderlag förefaller som goda och det faktum att koncessionsavgifternas nivå i relation till verksamheternas omsättning fallit har detta inte varit tillräckligt. Av de aktörer som ingått i urvalet för denna analys uppvisar endast MTG Radio - som är det största nätverket på marknaden och vilka dessutom innehar den enskilt största kommersiella radiokanalen - lönsamhet på fristående basis vid dagens nivåer av koncessionsavgifter. Detta indikerar att stordriftsfördelar föreligger för radioverksamhet, vilket också bekräftas genom observationen att en betydande del av de stora nätverkens kostnadsmassor består av fasta kostnader, kostnader som mindre aktörer inte skulle klara av att bära.

Det som krävs för att vinst skall uppvisas varierar från aktör till aktör. Dock visar beräkningarna ovan att om koncessionsavgiften 2006 skulle varit noll hade samtliga aktörer i urvalet uppvisat i storleksordning nollresultat eller vinst.

1. Inledning

Inledning

Bakgrund

En pågående statlig utredning, 2007 års utredning om kommersiell radio (Ku 2007:05) ("utredningen"), ska mynna ut i förslag till vilka villkor som bör gälla för den kommersiella lokalradion i framtiden. Utredarens uppdrag omfattar bl.a. frågor om krav på sändning av eget material och program med lokal anknytning, sponsring, koncessionsavgifter och tillståndsgivning.

Uppdrag och syfte

Ernst & Youngs uppdrag är att analysera de ekonomiska utfallen för ett representativt urval av tillståndshavare. Målsättningen är att förstå huruvida nuvarande tillståndshavare generellt sett går med vinst eller förlust samt, i de fall de generellt sett går med förlust, bedöma vilka kostnadsminskningar som krävs för att de skall kunna uppvisa vinst. Koncessionsavgiften och kostnaden för att sända eget material är sådana utgiftsposter som särskilt ska beaktas.

Vidare ska Ernst & Young göra en analys av de företagsekonomiska effekter som alternativa kriterier för beräkning av koncessionsavgiften (t.ex. som andel av omsättning eller i relation till befolkningsunderlag) kan förväntas få.

Information

Ernst & Youngs analys är baserad på följande information:

Erhållet material

- Företagspresentation, MTG Radio
- Företagspresentation, SBS Radio
- Finansiell data rörande anonym radiostation, MTG Radio
- Information kring historiska koncessionsavgifter i relation till omsättningen, MTG Radio
- Sammanställning av koncessionsavgifter och omsättning historiskt, Uppsala Musikradio AB
- Sammanställningar angående historiska koncessionsavgifter från Radio- och TV-verket
- **Årsredovisningar**
- 2006 års årsredovisningar för samtliga i rapporten berörda aktiebolag

Hemsidor

- www.mtgradio.se; www.sbsradio.se; www.city106,5.se;
<http://sodertalje.favorit.fm/>; www.rtvv.se

Övrigt publikt material

- Delbetänkande: Tillfälliga regler om tillstånd att sända kommersiell radio, SOU 2007:110, december 2007
- Medieutveckling 2007, Radio- och TV-verket, maj 2007
- SIFO Radioundersökningar Rapport I 2008, SIFO Research International, januari 2008

Databaser

- Market Manager

Intervjuer

- Martin Holmgren, 2007 års utredning om kommersiell radio
- Karin Johansson, 2007 års utredning om kommersiell radio
- Anna Eckerse Svensson, COO, MTG Radio
- Charlotte Hansson, Business Area Controller, MTG Radio
- Staffan Rosell, Managing Director, SBS Radio
- Johan Berg, Verkställande Direktör, Uppsala Musikradio
- Kristoffer Johansson, Planet 103,9 Södertälje
- Katarina Joneström, SRU Svensk Radioutveckling

Begränsningar

De ekonomiska analyser som genomförts har sin grund i publikt material. För att kunna utföra relevanta analyser har dock tillgänglig information behövt bearbetas i syfte att konstruera inofficiell konsoliderad finansiell information. Denna bearbetning har skett genom intervjuer med företrädare för respektive bolag/koncern. Ernst & Young har inte kunnat verifiera att den konsoliderade information som erhållits är korrekt eller fullständig.

A decorative graphic consisting of a vertical blue line and a horizontal blue line intersecting at a central point. The text '2. Marknadsöversikt' is positioned to the right of the vertical line and above the horizontal line.

2. Marknadsöversikt

Marknadsöversikt

Inledning

Sedan 1993 har det varit tillåtet att efter tillstånd sända kommersiell lokalradio i Sverige. Dessutom bedriver Sveriges Radio sin verksamhet under andra regler än de som gäller för kommersiell lokalradio. Enligt Radio- och TV-verket representerar radio 28% av den totala medieanvändningen i tid. Utöver Sveriges Radio och kommersiell lokalradio finns även närradio, tillfälliga tillstånd, webradio, digitalradio och satellitradio. Dessa former utgör dock en mindre del av marknaden.

Syftet med regleringen av kommersiell lokalradio har varit att stärka mångfalden och den lokala förankringen. Regleringen är konstruerad så att ett antal koncessionstillstånd finns tillgängliga för att sända lokalradio. Varje sådant koncessionstillstånd är kopplat till en årlig koncessionsavgift. Enligt delbetänkandet Tillfälliga regler om tillstånd att sända kommersiell radio (SOU 2007:110) har koncessionsavgifternas storlek gjort att det är svårt att nå lönsamhet i branschen. Man menar att den kommersiella radion under en lång tid gått med förlust.

Marknadsöversikt (forts.)

Tillstånd för att sända kommersiell lokalradio

Det finns i dagsläget två olika tillstånd för att sända kommersiell lokalradio. I tabellen till höger framgår de tydligaste skillnaderna mellan de olika tillståndsförhållandena.

Den första typen av tillstånd (gamla tillstånd) har ursprungligen auktionerats ut. Auktionsförfarandet utfördes genom att Radio- och TV-verket bjöd in till offentlig auktion, där samtliga sökande fick ange vilket årligt belopp de var beredda att betala i avgift till staten. Avgiften för dessa tillstånd uppgår till det belopp som tillståndshavaren betalade vid den auktion då denne fick tillståndet, justerat för förändringar i det allmänna prisläget. Fördelningen av koncessionsavgifterna kan ses i diagrammet till höger. För närvarande finns det 81 tillståndshavare som fått sina tillstånd enligt detta förfarande.

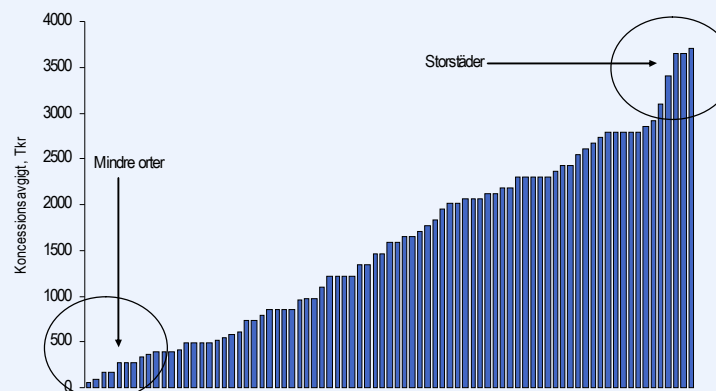
Den andra typen av tillstånd (nya tillstånd) infördes 2001 och ställer bl.a. högre krav på att visst material ska vara egenproducerat och ha lokal anknytning. Koncessionsavgiften för denna typ av tillstånd uppgår till 40 000 kr per år justerat för förändringar i det allmänna prisläget. För närvarande finns det 8 tillståndshavare som fått sina tillstånd enligt detta förfarande. I dagsläget finns således totalt 89 tillståndshavare.

Skillnader mellan tillståndsförhållanden

	"Gamla tillstånd"	"Nya tillstånd"
Antal tillstånd	81	8
Fördelning av tillstånd	Auktionsförfarande	Kriterier vid urval - programinnehåll - underliggande förutsättningar - ägarförhållanden
Programvillkor	Sändning av eget material under en tredjedel av sändningstiden	Sändning av eget material under minst 3 timmar mellan 06-21. Kan dessutom finnas restriktivare krav för vissa tillstånd
Avgifter	Varierar mellan 60 000 kr och 3,7 Mkr	43 000 kr

Källa: Radio- och TV-verket

Fördelning av koncessionsavgifter baserade på offentlig budgivning 2007

Källa: Radio- och TV-verket

Marknadsöversikt (forts.)

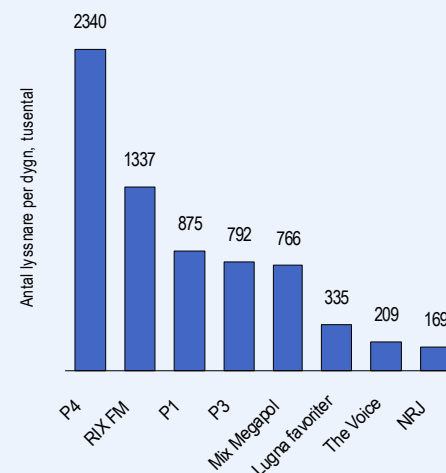
Radiomarknaden idag

De senaste åren har den privata lokalradiomarknaden förändrats till följd av samarbeten och konsolidering. Detta har lett till att marknaden idag domineras av två stora nätverk: MTG Radio och SBS Radio. Både MTG Radio och SBS Radio menar att denna trend kommer att fortsätta. Endast ett antal aktörer betraktas som fristående radioverksamheter. Enligt delbetänkandet Tillfälliga regler om tillstånd att sända kommersiell radio (SOU 2007:110) har den mångfald som eftersträvat för lokalradion således inte förverkligats.

MTG Radio, som är det största nätverket på marknaden, står bakom tre av de största radiokanalerna på marknaden: RIX FM, Lugna favoriter och NRJ. Dessa radiokanaler når tillsammans ca. 1,8 miljoner lyssnare varje dag. Mix Megapol och The Voice, som ingår i nätverket SBS Radio når ca. 1 miljon lyssnare dagligen. Sveriges Radio, genom P,1 P3 och P4 når ca 4,0 miljoner lyssnare dagligen. P4, som är den största radiokanalen sänder dock lokalt över landet med olika sändningar på olika orter.

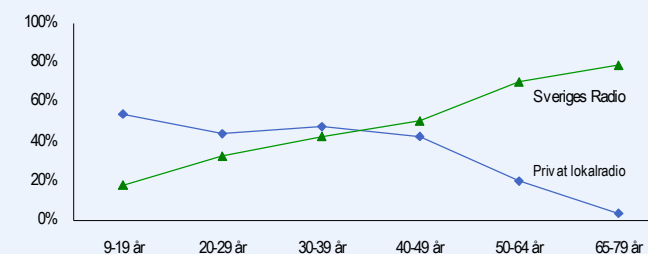
Intresset för privat lokalradio har stadigt ökat över tiden och denna utveckling förväntas enligt MTG Radio fortsätta i framtiden. Enligt Radio- och TV-verket är en av de viktigaste drivkrafterna till förändringar i människors medievanor demografiska. I grafen till höger framgår det tydligt att Sveriges Radio främst når äldre målgrupper och att privat lokalradio är populärare hos unga lyssnare. Med bas i denna utgångspunkt ser underliggande marknadsförutsättningarna goda ut för privat lokalradio.

Största radiokanalerna i Sverige

Källa: SIFO

Demografisk fördelning av radiolyssnande

Källa: SIFO

3. Metod

Metod

Inledning

Det kan konstateras att marknaden för privat lokalradio är kraftigt konsoliderad och består i dagsläget av två stora nätverk: MTG Radio och SBS Radio. Utöver dessa finns ett antal mindre aktörer men ofta har dessa samarbetsavtal med ett av de två stora nätverken eller är knutna till dessa på något sätt. Endast ett fåtal aktörer betraktas som fristående radioverksamheter. Även de aktörer som kan betraktas som fristående bedrivs ofta inte som aktieföretag varför det är svårt att erhålla rättvisande information rörande den ekonomiska lönsamheten. Problemet existerar också med vissa av de aktörer som bedriver verksamhet genom aktieföretag eftersom de ofta bedriver viss radioverksamhet vid sidan om dessa i organisationsformer där det är svårt att erhålla informationsunderlag, t.ex. i handelsbolag.

Urval av analysmaterial

För syftet att förstå huruvida dagens aktörer på marknaden för privat lokalradio generellt går med vinst eller förlust är det dels av intresse att förstå hur hela nätverk generellt går med vinst eller förlust och dessutom hur lönsam en fristående radioverksamhet är. Nätverken MTG Radio och SBS Radio har därför analyserats på nätverksnivå. De fristående aktörer som identifierats och där informationsunderlag varit tillgängligt är Uppsala Musikradio och Planet 103,9 Södertälje. För att ytterligare utöka analysmaterialet har också delverksamheter i de större nätverken separerats i den mån det varit möjligt. I denna process har MTG Radio och SBS Radio varit ett stöd i form av att tillhandahålla viss information kring en av deras respektive radiokanaler. Enligt önskemål från MTG Radio ska det inte redovisas vilken radiostation information tillhandahållits för. SBS Radio har tillhandahållit information för Fria Radiobolaget i Borås AB som i visst hänseende är att betrakta som en fristående radioverksamhet.

Metod (forts.)

Analys av de två stora nätverken

De två stora nätverken, MTG Radio och SBS Radio, redovisar inte någon konsoliderad information rörande dess radioverksamheter. Av detta skäl har det varit nödvändigt att utföra en inofficiell konsolidering utifrån den information som framgår i respektive underliggande aktiebolags årsredovisningar. I brist på bättre informationsunderlag har detta genomförts genom att addera de poster i respektive aktiebolags årsredovisningar som ingår i rörelseresultatet. Med hjälp av MTG Radio och SBS Radio har vissa justeringar för koncerninterna transaktioner och dylikt gjorts.

Det finns två skäl till att sammanslagningen endast omfattats av poster ingående i aktiebolagens rörelseresultat. I de nätverk av bolag som finns har det visat sig vara vanligt med finansiering i form av skulder mellan nätverkens innehavda aktiebolag vilket är rent koncerninterna transaktioner. För att inte analysen ska bli missvisande p.g.a. detta har finansiella poster exkluderats. Det andra skälet till att göra detta är kopplat till syftet att förstå den ekonomiska lönsamheten av att bedriva radioverksamhet. Hur denna verksamhet finansieras är i detta sammanhang av mindre intresse.

Analys av enskilda radioverksamheter

De verksamheter som identifierats och som information funnits tillgänglig för är Fria Radiobolaget i Borås, Uppsala Musikradio, Planet 103,9 Södertälje och en av MTG Radios radiostationer (namn ej redovisat).

Dessa verksamheter är visserligen operationellt fristående men utnyttjar tjänster som utförs av koncernbolag, eller andra radionätverk. Därför har analysen till viss del fokuserats på att identifiera och analysera dessa förhållanden.

Metod (forts.)

Koncessionsavgifter och kostnaden för att producera eget material

För att belysa effekten av koncessionsavgifter på aktörernas ekonomiska lönsamhet har koncessionsavgifternas storlek relaterats till intäkterna för respektive verksamhet. Denna konstruktion av koncessionsavgifter upplevs som positiv hos de representanter för inblandade radioverksamheter som Ernst & Young samtalat med. En simulering har genomförts där koncessionsavgifternas nivå och konstruktion har varierats för att belysa deras effekt på rörelseresultatet för respektive radioverksamhet. Eftersom analysen till stor del baseras på konsoliderad information för MTG Radio och SBS Radio som nationellt täckande radionätverk blir det mindre relevant att utföra analys av koncessionsavgifter i förhållande till befolkningsunderlag. Av det skälet har inte någon sådan analys genomförts.

Kostnaden för att producera eget material har för samtliga parter, utom i något fall där denna utgjort merparten av kostnadsmassan, varit svåra att uppskatta. Vid analysen av denna aspekt har det därför varit nödvändigt att i ord diskutera och beskriva de krav som finns rörande produktion av eget material och vilka effekter de har på de olika radioverksamheterna. En sammanfattning av dessa synpunkter presenteras i ett separat avsnitt.

4. Beskrivning av aktörer

MTG Radio

MTG Radio är det största radionätverket i Sverige och driver totalt 54 radiostationer på olika orter i Sverige med drygt 200 medarbetare inklusive anställda av samarbetspartners.

MTG Radio utgörs av fem varumärken: RIX FM, NRJ, Lugna favoriter, Svenska Favoriter och Bandit Rock 106-3. RIX FM är MTG Radios största koncept och är också den största kommersiella radiokanalen i Sverige.

Programproduktionen sker genom MTG Radio i Stockholm och försäljning sker dels genom MTG Radio i Stockholm och dels genom lokala säljkontor. Verksamheten drivs i två former. Dels har MTG Radio egna sändningstillstånd, dels utnyttjar man NRJ:s, Svensk Radioutvecklings och Norrköping Radios sändningstillstånd. Samarbetsparterna är fristående aktörer och tar del av de intäkter som genereras via MTG Radio.

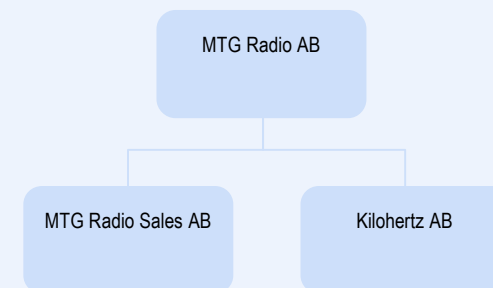
Verksamheten bedrivs huvudsakligen genom tre aktiebolag i enlighet med den nedre bilden till höger. Dessutom ingick ytterligare ett antal aktiebolag i strukturen under 2005. Verksamheten som bedrivits av dessa aktiebolag har förts över till bolagen i bolagsstrukturen till höger. Som nämnts bedrivs också viss verksamhet genom samarbetspartners varför den nedre bilden till höger inte fångar helheten.

Varumärken

Källa: MTG Radio:s hemsida

Bolagsstruktur

Källa: Market Manager

MTG Radio (forts.)

Finansiell information

Intäkterna genereras i form av annonsintäkter och uppgick 2006 till 330 Mkr och representerade en årlig omsättningstillväxt på 26% från föregående år för jämförbara enheter.

Generellt kan det konstateras att rörelsen uppvisar ett negativt rörelseresultat om 19 Mkr 2005 och ett positivt rörelseresultat om 47 Mkr 2006 motsvarande en rörelsemarginal om -7% respektive 14%. Enligt MTG, var lönsamhetsökningen 2006 till större del hänförlig till ökad omsättning som möjliggjort större täckning av fasta kostnader.

MTG Radio - rörelsens intäkter och kostnader, proforma

TKr	2005	2006
Nettoomsättning	262 735	330 256
Kostnad för sålda varor	-150 969	-166 868
Bruttoresultat	111 766	163 388
Försäljnings- och administrationskostnader	-131 176	-116 519
Rörelseresultat	-19 410	46 868

Källa: Företagens årsredovisningar, MTG internt

MTG Radio (forts.)

Koncessionsavgifter

Det kan konstateras att koncessionsavgiften i förhållande till rörelsens intäkter uppgick till 19% år 2006. Historiskt har avgiften uppgått till 20-24% av intäkterna. Att denna relation inte påverkats i större utsträckning förklaras av att en stor del av omsättningstillväxten skett genom att koncessionsavgifter tagits över i de större samarbetsavtal som ingåtts varför både omsättning och koncessionsavgifter ökat i liknande takt.

Enligt MTG Radio kan uppskattningsvis ca. 85% av nätverkets totala kostnadsmassa allokeras till de kanaler och tillstånd som nätverket innehar. Således motsvarar ca. 15% av den totala kostnadsmassan gemensamma, fasta kostnader.

Radiostation (ingår i MTG Radio)

Bakgrund

Ernst & Young har erhållit finansiell information rörande en av MTG:s radiostationer. Enligt önskemål från MTG ska namnet på denna radiostation inte avslöjas.

Personal som arbetar direkt för radiostationen innefattar DJ:s och den personal som krävs för att sända programmen. Management, ekonomi och övrig overhead finns inte separat för radiostationen utan sköts centralt från MTG Radio. Ersättning för dessa tjänster sköts via ett interndebiteringssystem utifrån vissa nyckeltal. Försäljningskostnader baseras på den provision som betalas till en central försäljningsstyrka inom MTG Radio.

Radiostation (ingår i MTG Radio)

Finansiell information och koncessionsavgifter

Som kan ses i tabellen till höger presenteras dessutom radiostationens finansiella information i procentsatser. Detta enligt önskemål från MTG.

Intäkterna genereras i form av annonsintäkter via en central försäljningsstyrka och kan fullt ut hänföras till radiostationens verksamhet. Generellt kan det konstateras att rörelsen uppvisar ett negativt rörelseresultat motsvarande ca. -46% av rörelsens intäkter 2005 och ca. -43% av rörelsens intäkter 2006. Lönsamhetsförbättringen var hänförlig till minskade försäljningskostnader.

Radiostationen har ett så kallat gammalt sändningstillstånd. Därmed betalas en årlig avgift som baserats på historisk budgivning. Koncessionsavgiften motsvarar 42% av företagets intäkter 2006. Det kan konstateras att koncessionsavgiftens storlek ungefärligt motsvarar radiostationens negativa rörelseresultat. Hade denna koncessionsavgift inte betalats hade således radiostationen i storleksordningen uppvisat nollresultat.

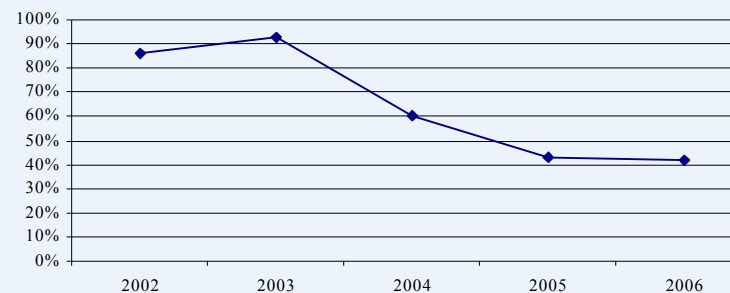
I grafen till höger kan det konstateras att koncessionsavgiften i förhållande till rörelsens intäkter minskat sedan 2002, främst p.g.a. stadigt ökande intäkter kombinerat med en relativt konstant koncessionsavgift.

Anonym radiostation - rörelsens intäkter och kostnader

TKr	2005	2006
Nettoomsättning	100%	100%
Koncessionsavgift	-43%	-42%
Programkostnader	-42%	-43%
Försäljningskostnader	-43%	-35%
Intermediering	-13%	-14%
Övriga kostnader	-5%	-9%
Rörelseresultat	-46%	-43%

Källa: MTG Radio

Koncessionsavgift, % av omsättningen

Källa: MTG Radio

SBS Radio

SBS Radio är en del av det tyska mediebolaget ProsiebenSat1 som bedriver verksamhet inom radio- och TV. SBS Radio driver totalt 31 radiostationer på olika orter i Sverige med ca. 160 medarbetare.

SBS Radio utgörs av fem varumärken: Mix Megapol, The Voice, Rockklassiker, Vinyl och Studio. Mix Megapol är SBS Radios största koncept och omfattar 25 sändningspunkter i Sverige.

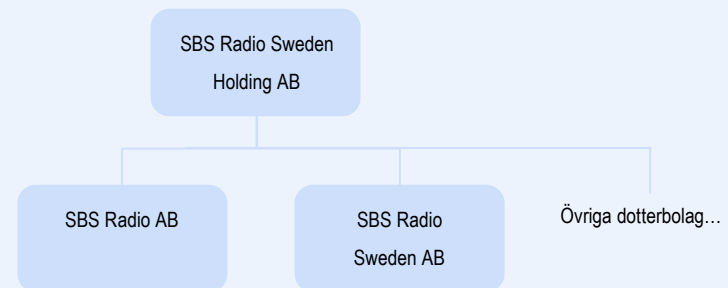
Programproduktionen sker i huvudsak i Stockholm men SBS har också redaktioner placerade i Göteborg, Malmö och Borås. Försäljning sker dels genom SBS Radio i Stockholm och dels via lokala säljkontor. Verksamheten struktureras huvudsakligen genom tre aktiebolag och deras respektive dotterbolag i enlighet med den nedre bilden till höger.

Varumärken

Källa: SBS Radio:s hemsida

Bolagstruktur

Övriga dotterbolag...

Källa: Market manager

SBS Radio (forts.)

Finansiell information

Intäkterna genereras i form av annonsintäkter och uppgick 2006 till ca. 260 Mkr och representerade en årlig omsättningstillväxt på 8% från föregående år. Ett flertal förvärv genomfördes under 2006 vilket påverkar dessa siffror något. Hade en fullständig konsolidering genomförts hade respektive andelar av resultatet som uppstått innan SBS Radio förvärvat verksamheterna eliminerats. Tillgång till sådant informationsunderlag har inte varit tillgängligt varför någon sådan justering inte genomförts.

Generellt kan det konstateras att rörelsen uppvisar ett negativt rörelseresultat motsvarande ca. 50 Mkr 2005 och ca. 40 Mkr 2006 motsvarande en negativ rörelsemarginal om -22% respektive -16%. Lönsamhetsökningen 2006 var hänförlig till ökad omsättning kombinerat med minskade kostnader för sålda varor i relation till omsättningen.

Enligt SBS Radio kan uppskattningsvis ca. 60% av dess totala kostnadsmassa allokeras till de enskilda sändningstillstånd nätverket innehar. Dessa innefattar framförallt viss teknik, direkta försäljningskostnader och koncessionsavgifter. Ytterligare ca. 25% av den totala kostnadsmassan kan vidare allokeras till enskilda radiokanaler främst i form av kostnader för att producera egen morgonshow och marknadsföring. Kvarvarande ca. 15% av den totala kostnadsmassan går inte att allokera utan motsvarar overheadkostnader som bärs av nätverket.

SBS Radio - intäkter och kostnader, proforma

TKr	2005	2006
Nettoomsättning	239 620	257 912
Övriga intäkter	2 510	2 720
Kostnad för sålda varor	-168 110	-154 097
Bruttoresultat	74 021	106 535
Försäljningskostnader	-89 074	-101 397
Administrationskostnader	-36 575	-45 467
Rörelseresultat	-51 628	-40 329

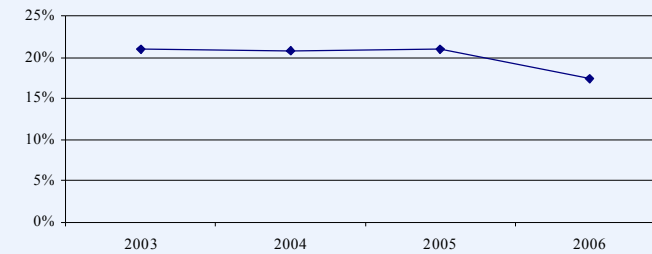
Källa: Företagens årsredovisningar

SBS Radio (forts.)

Koncessionsavgifter

Som kan ses i diagrammet till höger har koncessionsavgifterna historiskt uppgått till ca. 20% av intäkterna men uppgick 2006 till 17%. Förklaringen till att detta förhållande minskat historiskt är att SBS Radio växt kraftigt och därmed ökat nätverkets omsättning utan att koncessionsavgifterna ökat i samma takt.

Koncessionsavgifter i förhållande till försäljningen

Källa: SBS Radio

Fria Radiobolaget i Borås

Fria Radiobolaget i Borås AB blev 1 mars förvärvat av SBS Radio AB som ingår i nätverket SBS Radio. Innan förvärvet var Fria Radiobolaget i Borås en helt fristående aktör även om en betydande del av företagets funktioner och produkter köptes externt. Tjänster som köptes från nätverket SBS Radio innefattade vissa försäljningstjänster och morgonshowen ("Äntligen morgon"). Under perioden som gått efter förvärvet har Fria Radiobolaget i Borås fortsatt erhållit dessa tjänster men ingen ersättning har debiterats från koncernen.

Bortsett från morgonshowen som tillhandahålls från Mix Megapol är all sändning egenproducerad. Anställda i bolaget är DJ:s och vissa lokala säljare.

Finansiell information och koncessionsavgifter

Intäkterna genereras i form av annonsintäkter, dels i form av lokala intäkter, dels allokeras intäkter som genererats centralt kopplade till Fria Radiobolaget i Borås. Intäkterna i bolaget reflekterar således fullt ut bolagets verksamhet. Intäkterna uppgick 2006 till 5,2 Mkr vilket i stort sett var i nivå med föregående år.

Generellt kan det konstateras att rörelsen uppvisar ett positivt rörelseresultat motsvarande 68 Tkr 2005 och 874 Tkr 2006. Det motsvarar en positiv rörelsemarginal om 1% 2005 respektive 17% 2006. Lönsamhetsökningen var hänförlig till minskade försäljningskostnader och administrationskostnader. Detta förklaras till stor del av att tjänster och morgonshow erhålls från nätverket SBS Radio utan ersättning.

Fria Radiobolaget i Borås har ett så kallat nytt sändningstillstånd. Därmed betalas en årlig avgift om ca. 40 Tkr. Det motsvarar knappt 1% av företagets intäkter historiskt. Koncessionsavgiftens andel av den totala kostnadsmassan är således nästintill obetydlig.

Fria Radiobolaget i Borås AB

- rörelsens intäkter och kostnader

TKr	2005	2006
Nettoomsättning	5 173	5 199
Kostnad för sålda tjänster	-1 996	-2 015
Bruttoresultat	3 177	3 184
Försäljningskostnader	-1 982	-1 670
Administrationskostnader	-1 127	-640
Rörelseresultat	68	874

Källa: Företagets årsredovisningar

Uppsala Musikradio

Uppsala Musikradio är en fristående aktör som sänder lokalradio i Uppsala med målet att spela varierad populärmusik. All verksamhet drivs genom Uppsala Musikradio City 106,5 AB som är ett helägt dotterbolag till Upsala Nya Tidning AB.

Verksamheten marknadsförs under varumärket City 106,5 och är en lokal musikstation som endast finns i Uppsala. Uppsala Musikradio är en självständig aktör som inte är knuten till något nätverk även om morgonshow handlas externt från Mix Megapol och SBS Radio. Skälet till detta är att kvalitén eller ekonomin skulle försämrats avsevärt om samtliga kostnader för en sådan funktion skulle bäras direkt av bolaget. Vissa ekonomifunktioner handlas också från Upsala Nya Tidning AB till marknadsmässiga priser.

Varumärke

Källa: Uppsala Musikradios hemsida

Rörelsens intäkter och kostnader

TKr	2005	2006
Nettoomsättning	11 506	13 009
Programkostnader	-4 309	-4 573
Övriga externa kostnader	-2 108	-2 139
Personalkostnader	-5 824	-6 149
Avskrivningar av immateriella och materiella anläggningstillgångar	-111	-80
Rörelseresultat	-846	68

Källa: Företagets årsredovisningar

Uppsala Musikradio (forts.)

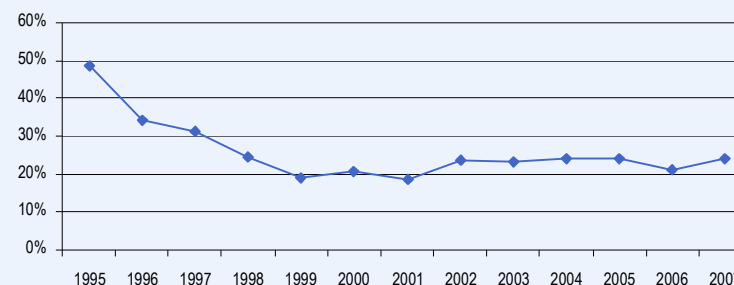
Finansiell information och koncessionsavgifter

Intäkterna genereras i form av annonsintäkter och uppgick 2006 till 13 Mkr och representerade en årlig omsättningstillväxt på 13% från föregående år.

Generellt kan det konstateras att rörelsen uppvisar ett negativt rörelseresultat motsvarande -846 Tkr 2005 och knappt positivt rörelseresultat om 68 Tkr 2006. Det motsvarar en negativ rörelsemarginal om -7% 2005 respektive 0% 2006. Lönsamhetsökningen 2006 var hänförlig till ökad omsättning kombinerat med minskade programkostnader i relation till omsättningen.

I grafen till höger kan det konstateras att koncessionsavgiften i förhållande till rörelsens intäkter minskat sedan 1995, främst p.g.a. stadigt ökande intäkter kombinerat med en relativt konstant koncessionsavgift. Uppsala Musikradio innehar ett s.k. ”gammalt tillstånd” där koncessionsavgiften är baserad på historisk offentlig budgivning.

Koncessionsavgift, % av omsättningen

Källa: Företagets årsredovisningar

Planet 103,9 Södertälje

Om Planet 103,9 Södertälje

Planet 103,9 Södertälje är en fristående aktör som sänder lokalradio i Södertälje med målet att spela de största hitsen från 80- och 90-talet och det bästa av modern musik. Verksamheten bedrivs främst genom Planet 103,9 Södertälje AB men enligt en representant från bolaget drivs också viss verksamhet av andra juridiska personer vid sidan om detta bolag varför det är svårt att erhålla en rättvisande bild av verksamhetens finansiella utfall.

Finansiell information

Intäkterna uppgick 2006 till ca. 400 Tkr vilket inte representerar någon märkbar tillväxt från året innan. Räkenskapsåret 2005 var dock 20 dagar längre vilket gör att tillväxtmåttet inte är helt rättvisande.

Generellt kan det konstateras att rörelsen uppvisar ett negativt rörelseresultat motsvarande -9 Tkr 2005 och knappt positivt rörelseresultat om 26 Tkr 2006. Det motsvarar en negativ rörelsemarginal om -2% 2005 respektive positiv rörelsemarginal om 7% 2006. Det går inte att dra några generella slutsatser eftersom siffrorna som nämnts ovan är missvisande för radioverksamheten som helhet.

Planet 103,9 Södertälje AB betalar ca. 40 Tkr i koncessionsavgift eftersom man innehar ett s.k. ”nytt tillstånd”. Det är problematiskt att analysera betald koncessionsavgift i relation till omsättningen eftersom det inte går att erhålla radioverksamhetens totala finansiella utfall. Denna analys skulle således bli missvisande.

Varumärke

Källa: Uppsala Musikkraios hemsida

Rörelsens intäkter och kostnader

TKr	2005	2006
Nettoomsättning	392	393
Programkostnader	-208	-101
Övriga externa kostnader	-192	-266
Rörelseresultat	-9	26

Källa: Företagets årsredovisningar

5. Sammanfattning av historisk lönsamhet och simulering av koncessionsavgifter

Sammanfattning av historisk lönsamhet och simulering av koncessionsavgifter

Radioverksamheternas historiska lönsamhet

Generellt kan det konstateras i tabellen till höger att endast MTG Radio och Fria Radiobolaget i Borås uppvisar positiva rörelsemarginaler 2006. Som tidigare konstaterats är rörelsemarginalen i Fria Radiobolaget i Borås missvisande 2006 eftersom diverse tjänster och produkter erhålls från SBS Radio utan ersättning. Under 2005 visar inte heller MTG Radio ett positivt rörelseresultat. Lönsamheten för aktörerna i urvalet kan således generellt sägas varit svag historiskt.

Koncessionsavgifter och rörelsemarginaler

	Koncessionsavgift, % av oms		Rörelsemarginal, % av oms.	
	2005	2006	2005	2006
MTG Radio	24%	19%	-7%	14%
Radiostation ägd av MTG	43%	42%	-46%	-43%
SBS Radio	21%	17%	-22%	-16%
Fria Radiobolaget i Borås	1%	1%	1%	17%
Uppsala Musikradio	24%	21%	-7%	0%
Planet 103,9 Södertälje	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Medel	23%	20%	-16%	-6%

Sammanfattning av historisk lönsamhet och simulering av koncessionsavgifter

Simulering av lönsamhet utifrån olika nivåer av koncessionsavgifter

En simulering har genomförts i syfte att bedöma ekonomiskt utfall (rörelsemarginal) för respektive radioverksamhet när koncessionsavgiften beräknas som en viss andel av omsättningen. Resultatet av simuleringen redovisas i tabellen till höger.

Endast en av radioverksamheterna i urvalet skulle visa ett negativt rörelseresultat om koncessionsavgift inte hade belastat verksamheterna alls. För att det totala beloppet av betalda koncessionsavgifter skulle vara detsamma som i dagsläget skulle koncessionsavgifterna i relation till omsättningen behöva sättas till 18%. Endast MTG Radio och Uppsala Musikradio skulle positivt rörelseresultat vid en sådan nivå.

Med utgångspunkt i att de totala koncessionsavgifterna skall vara konstanta (motsvarande 18% av omsättningen 2006) skulle en lägre koncessionsavgift betalas i MTG Radio, Radiostation ägd av MTG samt Uppsala Musikradio. Att koncessionssavgiften blir högre i Fria Radiobolaget i Borås (samt även i Planet 103,9 Södertälje) beror på att koncessionsavgiften, som en följd av att de i dagsläget har ett ”nytt tillstånd”, är relativt låg.

Det bör noteras att radioverksamheternas lönsamhet är känslig för koncessionsavgifternas nivå och om dessa t.ex. skulle uppgå till 10% av verksamheternas omsättning kan det konstateras att MTG Radio, Fria Radiobolaget i Borås och Uppsala Musikradio skulle uppvisa positivt rörelseresultat 2006. Som tidigare nämnts är resultatet i Fria Radiobolaget i Borås missvisande eftersom tjänster erhålls utan ersättning från SBS Radio. Inte heller Uppsala Musikradio kan sägas vara fullt oberoende eftersom morgonshow erhålls externt mot ersättning och bolaget menar att kvalitén skulle sänkas väsentligt om detta inte hade varit möjligt. Detta indikerar att MTG Radio - som är det största nätverket på marknaden - är den enda aktör som finansiellt klarar att uppbära koncessionsavgifter under 2006 som en fristående radioverksamhet.

Simulering av rörelsemarginaler (2006)

	Simulerad koncessionsavgift, % av oms.					
	0%	10%	18%	20%	30%	40%
MTG Radio	33%	23%	15%	13%	3%	-7%
Radiostation ägd av MTG	-1%	-11%	-19%	-21%	-31%	-41%
SBS Radio	1%	-9%	-17%	-19%	-29%	-39%
Fria Radiobolaget i Borås	18%	8%	0%	-2%	-12%	-22%
Uppsala Musikradio	21%	11%	3%	1%	-9%	-19%
Planet 103,9 Södertälje	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Medel	14%	4%	-4%	-6%	-16%	-26%

Sammanfattning av historisk lönsamhet och simulering av koncessionsavgifter (forts.)

Ekonomiska förutsättningar för bedriva kommersiell lokalradio

Det kan konstateras att de ekonomiska förutsättningarna för att bedriva kommersiell lokalradio inte varit fördelaktiga historiskt. Endast MTG Radio – som är det största nätverket på marknaden – uppvisar positivt rörelseresultat 2006 förutsatt att verksamheterna belastas med relevanta kostnader.

De positiva resultat som Fria Radiobolaget i Borås samt Uppsala Musikradio i simuleringen uppvisar om koncessionsavgiften är lägre än 18% skall ses i ljuset av att de på något sätt är kopplade till ett av de stora nätverken. Utan tillgång till morgonshower från nätverken SBS Radio respektive MTG Radio skulle dessa båda sannolikt inte kunna upprätthålla samma lönsamhet om de istället med egna medel skulle producera en egen morgonshow. Det är dessutom intressant att Fria Radiobolaget i Borås på fristående basis (innan SBS Radio övertog verksamheten) knappt lyckades uppvisa positivt rörelseresultat 2005 trots att verksamheten innehar ett s.k. nytt tillstånd och endast betalar ca 40 Tkr i årlig koncessionsavgift. Huruvida dessa tillstånd är aktuella att tillämpa i större utsträckning är avhängande statens villighet att erhålla mindre koncessionsintäkter och huruvida vissa krav på att visst material ska vara egenproducerat och ha lokal anknytning kan anses ha önskad effekt.

6. Kostnader för att sända eget material

Kostnader för att sända eget material

Krav på att sända eget material och förknippade kostnader

Det finns för närvarande två slags tillstånd med olika grad av krav på sändning av egenproducerat material. För ”gamla tillstånd” krävs att egenproducerat material sänds under minst en tredjedel av sändningstiden. Enligt intervjuer med representanter från innehavare av dessa slags tillstånd uppfyller regleringen av dessa tillstånd inte sitt syfte. Till exempel kan en station variera ordningen i spellistor lokalt och sända dessa spellistor nattetid vilket anses tillräckligt för att upprätthålla kraven och därigenom kringgå regleringen.

För ”nya tillstånd” krävs att egenproducerat material ska sändas minst tre timmar per dygn mellan 06.00-21.00. Det kan dessutom finnas ytterligare restriktivare krav. Således kan kraven variera tillstånd emellan. Huruvida dessa regler uppfyller sin ämnade funktion är oklart men representanter från innehavare av dessa slags tillstånd menar att lösningen är tämligen god med tanke på den koncessionsavgift som är kopplad till dessa tillstånd. Denna uppgår till ca 40 Tkr och är väsentligen lägre än de koncessionsavgifter som generellt betalas för ”gamla tillstånd”. Det framhävs att koncessionsavgiftens nivå är av särskild vikt för att styra produktionen av eget material. Om dessa nivåer sänks skapas naturligt ett större utrymme för att höja kvalitén på sändningarna och skapa egenproducerat material. Regleringen som styr omfattningen av egenproducerat material uppfattas dock ofta som otillräcklig för att uppfylla sitt syfte.

Kostnaden för att producera eget material har för samtliga parter, utom i något fall där denna utgjort den större merparten av kostnadsmassan, varit svår att uppskatta. Detta beror på osäkerheten om vad som ingår i begreppet ”eget material”. Svårigheten att utföra en generell ekonomisk analys av kostnaden för att sända eget material kan belysas genom att begreppet eget material kan inbegripa allt från kostnaden för att skapa en spellista till i princip samtliga kostnader i t.ex. Fria Radiobolaget i Borås, där merparten av produktionen är eget material.

7. Slutsats

Slutsats

Det kan konstateras att det är svårt att utifrån publik information i detalj undersöka de ekonomiska förutsättningarna för att sända kommersiell lokalradio. De två stora nätverken, MTG Radio och SBS Radio, redovisar inte någon konsoliderad information rörande dess radioverksamheter. För fristående radioverksamheter saknas i allmänhet komplett information för att genomföra en grundlig analys. Vissa generella slutsatser kan dock dras utifrån den information som varit tillgänglig.

Generellt kan det konstateras att de ekonomiska förutsättningarna för att sända kommersiell lokalradio historiskt inte varit särskilt gynnsam. Även om de underliggande marknadsförutsättningarna förefaller som goda och det faktum att koncessionsavgifternas nivå i relation till verksamheternas omsättning fallit har detta inte varit tillräckligt för att de ekonomiska förutsättningarna för att bedriva kommersiell lokalradio ska vara gynnsam. Av de aktörer som ingått i urvalet för denna analys uppvisar endast MTG Radio - som är det största nätverket på marknaden och vilka dessutom innehar den enskilt största kommersiella radiokanalen - lönsamhet på fristående basis vid dagens nivåer av koncessionsavgifter. Detta indikerar, i kombination med att en betydande del av de stora nätverkens kostnadsmassor består av fasta kostnader att stordriftsfördelar föreligger för radioverksamhet.

Det gap som behöver överbryggas för att vinst skall uppvisas varierar från aktör till aktör. Dock visar Ernst & Youngs beräkningar att om koncessionsavgiften 2006 skulle varit noll hade samtliga aktörer i urvalet uppvisat i storleksordning nollresultat eller vinst.